

Erinevat tüüpi ruumide koristamine

Õp. Ivika Raudsepp

Ivika.Raudsepp@hkhk.edu.ee

© Rawpixel.com/Shutterstock.com

Tänased teemad:

- Koristuse ABC kordamine
- Ehitusjärgne koristus
- Puhastusplaani olemus
- Köögi koristus
- Kontori koristus
- Sanitaarruumi koristus
- Sauna koristus

Mustuse leviku piiramine ehk ennetamine

- Kanna võimalusel vahetusjalanõusi või puhtaid sokke
- Kasuta teadlikult porimatte, kaitse pindasid
- Pese ja KUIVATA käsi
- Õpi korda hoidma
- Kasuta õige suurusega ja asukohaga prügikaste
- Tuuluta ruume (hea ventilatsioon)
- Kasuta õigeid pinnakatteid
- Hinda töökultuuri – järjekord, liikumissuund, jagamine
- Tihenda ukсед ja aknad
- Pane kappi, riulisse või sahtlisse puhtad ja kuivad töövahendid
- Kasuta puhtaid koristustarvikuid
- Kaitse kapipealseid paberiga ja saunalava nt käterätikuga
- Jne ...

Puhastamist mõjutavad tegurid ehk Sinneri ring

Mustuse eemaldamiseks tuleb kaaluda 4 põhitegurit

- Kas ja palju vett ja/või keemiat
- Millise temperatuuriga
- Millise tarviku või masinaga
- Kas viivitada eemaldamisega või tuleb kiirelt tegutseda või kui pikalt leotada – aja faktor

Nende osakaal võib olla väga erinev!

Kaudseid mõjutegureid on teisigi: asukoht, pinnakattematerjal jne

Puhastuskeemia

nimi:

1. Täida lüngad ja tõmba vale väide maha.

Leeliselise puhastusaine pH on, aitab eemaldada mustust

Happelise puhastusaine pH on, aitab eemaldada mustust

Nõrgalt happeline aine, pH, on sobilik igapäevaseks san ruumi koristuseks/ ahjude puhastamiseks

Tugevatoimelist aluselist aine pH tuleb / ei tule neutraliseerida.

Roostevaba teras on tundlik happele /alusele, enne aine pinnale kandmist

Kuuma veega võin segada happelist /aluselist pesuainet.

Kui nõudepesuainet kogemata sisse juua, siis

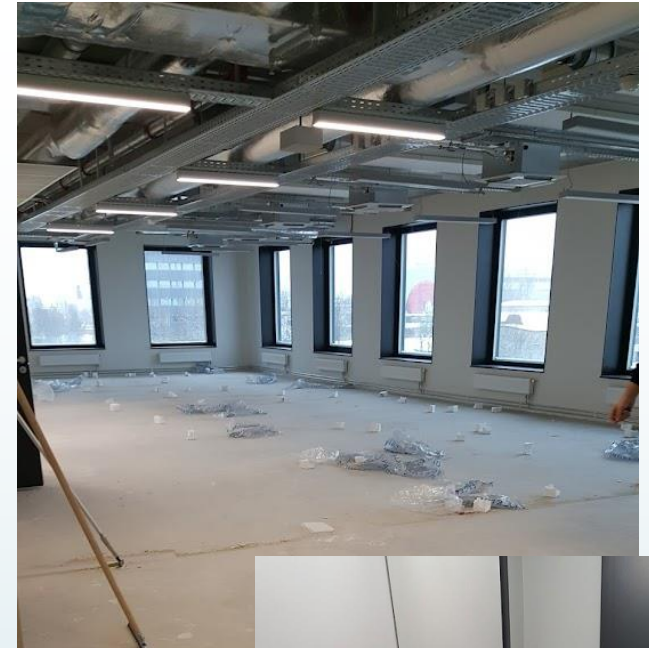
2. Joonista märk ärritav

Ehitusjärgne koristus

- Puhasta põrand imuriga - koti materjal! Vaheta õigeaegselt Lase õhul „rahuneda“
- Puhasta tolmuimejaga ülemised pinnad – vali otsik vastavalt tegevusele
- Puhasta mööblimopiga, ühekordne sukk
- Kasuta õlilina peenema tolmu kokku kogumiseks Venita lappi enne kasutamist Jälgi lapi utiliseerimisel turvalisust
- Viimasena niiske puhastus, kasuta kergelt happelist pesulahust

Mida hinnata tolmuimejas

<https://www.youtube.com/watch?v=AqRJxZmlYJ8&t=7s>

Puhastusplaani koostamisel:

- Märka ja tunne mustust – siit tulenevalt aine ja tarviku valik
- Teadlik tarviku valik - karedus, värvikood, suurus, jne
- Arvesta pinnakatte eripära – nt kas vajab ka kaitsmist
- Ruumi eripärast lähtuvalt koristussageduse määramine

Jälgi ruumi tsoone ja värvikode, vaid puhta tarvikuga saab puhtust luua!

- Mustuse leviku piiramisele aitab palju kaasa käte hügieen:
40 sek pesu, (85% transientsest mustusest)

Puhastusplaan ja koristusjuhend

- **Puhtusastmed** on erinevates asutustes ja ruumides erinevad
- **Puhastusplaan** annab ülevaate, mida, millegaja **KUI SAGELI** tuleb antud ruumis koristada
- **Koristusjuhend** annab ülevaate, kust ja mis järjekorras koristada, et tegevus oleks aseptiline ja ergonoomiline

Lisa 1 Puhastusplaani näidis

Piirkond	Mis mustus?	Mis tarvikuga?	Mis meetodiga?	Mis ainega?	Kui sageli koristad?	Lisamärkus nt töökaik
1	2	4	5	6	7	8
Nt uksenupud, käepideme	Sõrmejäljed, tolm,	Sinine mikrokiud või	Niiske meetod	Kõik üldpinad neutraalne	Iga päev	Avatud ust puhastades toeta

Puhastusplaani näidis

plaan koostatakse konkreetsele ruumile ja konkreetsele asutusele!

Aine märgitakse konkreetne, mis antud ettevõttes kasutusel, koos doseerimisjuhendiga!

Piirkond	Mis mustus?	Mis tarvikuga?	Mis meetodiga?	Mis ainega?	Kui sageli koristad?	Lisamärkus nt töökaik
1	2	4	5	6	7	8
Nt uksenupud, käepideme ümbrus, ka. aknal	Sõrmejäljed, tolm, toiduplekid	Sinine mikrokiud või pressitud lapp vajadusel valge hõõruk	Niiske meetod	Kõik üldpinad neutraalne aine pH 6-8 või nõrk leelis pH 8-9,5	Iga päev	Avatud ust puhastades toeta põlvega ust ja kasuta käsi korda mööda! Jälgi ukse kolmandat külge.
Kraanikausid	Toidujäägid, veepritsmed	sinine nõudepesuhari, päeva lõpus majapidamisp aberiga kuivatada vajadusel	pesumeetod	Neutraalne või nõrk leelis pH 7-9	Iga päev	regulaarne harjamine vähendab biofilmi ja kuivatamine aitab väendada sette tekkimist
Uksed	Tolm, hõõrumisjäljed, sõrmejäljed, toidupritsmes	Sinine mikrokiudlapp, vajadusel melamiin- ja tavaline svamm, valge hõõruk	Niiske meetod	Neutraalne või nõrk leelis pH 7-9,5	Nädalas 1-2 korda	Alustad ukse piitadest. Käsi liigub suunaga ülevalt alla.

DEXBRITE ÜLDPUHASTUSAINE
üldpuhastusaine

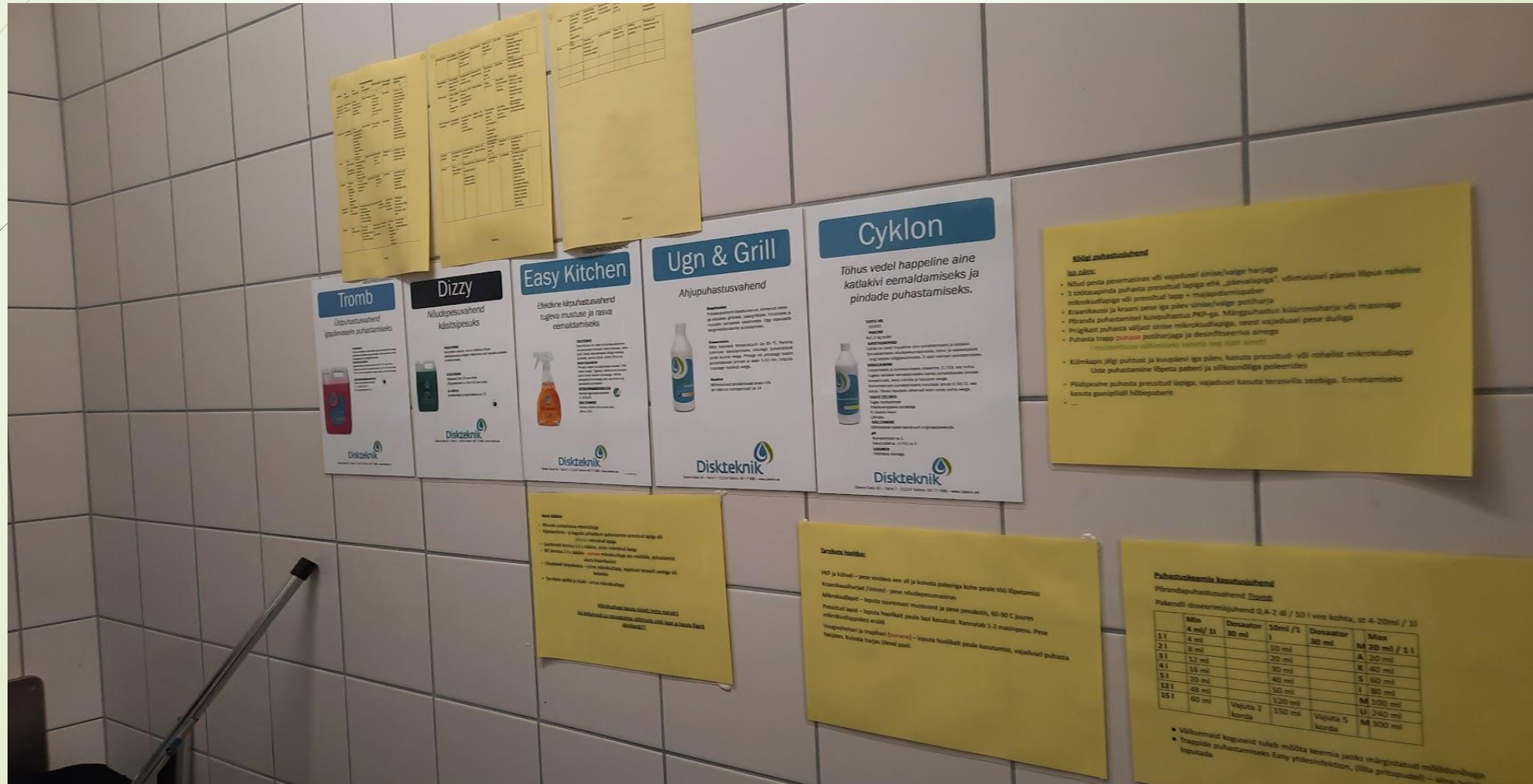
2 – 6 ml / 1 l vees

KÖÖGID/SÖÖGISAAL/TOIDUGA SEOTUD ALAD

Pind	Pinnakate	Mustus	Meetod	Aine	Tarvik	Märkused	Tulemus
Lagi (lagi, valgustid, ventilatsiooni avad-torud)	värvitud betoon	tolm, tolmuvõrgud	kuiv, väheniiske	vesi; pH 6-9	Mööblimopp, õilapid, roheline mikrokiudlapp	Lage pühkida kuivalt valguse langemise suunas. Valgustid puhastada niiske mikrokiudlapiga.	Laest on eemaldatud tolm, valgustid on puhtad mikroobilisest ja bioloogilisest mustusest, ventilatsiooniavad-torud on puhtad tolmust.
Mööbel(lauad-toolid, aknalauad)	lamineeritud puit, plastik, kroomitud, roostevaba metall	mikroobiline mustus, tolm, plekid	niiske, märg	vesi, PH 6-9	roheline mikrokiud tolmulapp, roheline nõudepesuhari, kraanihari	Puhastusaine valida vastavalt mustusele. Happe pH0-2 kasutamisel tuleb pinnad neutraliseerida aluselise pH10 puhastusainega.	Mööblilt on eemaldatud pritsmed, setted, tolm, mikroobiline mustus
Seinad	värvitud betoon, keraamiline plaat	setted, pritsmed, tolm	märg	vesi; pH 0-10	punane mikrokiud tolmulapp/mopp, seinakuivataja, klaasipesur, hõõruki alus koos hõõritsaga punane või sinine	Puhastusaine valida vastavalt mustusele. Happe pH0-2 kasutamisel tuleb pinnad neutraliseerida aluselise pH10 puhastusainega.	Seintelt on eemaldatud setted, pritsmed, tolm, mikroobiline mustus
Trapp(põrandas olev äravool)	plastik, kroom	setted, bioloogiline mustus, mikroobiline mustus	märg	vesi; pH 9-10	kollane nõudepesuhari	Puhastamisel vältida pritsimist. Töö teostada esimeses järjekorras, kuna nii väldib pritsimist puhastele pindadele.	Trapp on puhas mikroobilisest ja orgaanilisest mustusest.
Põrand	kivi, PVC	mikroobiline mustus, tolm, plekid	märg	vesi, PH 6-12	põrandahooldusmasin, veeimur, hõõruki alus koos punase hõõritsaga, mikrokiudlapp koos põrandakuivataja pühkijaga, poolpika varrega põranda kuivataja pühkija ja -kühvel	Esmalt eemaldada kuiv-lahtine mustus ning seejärel teha põrandale süvapesu ning vajadusel kaitsta kaitseainega (vaha) Linoleum kattega põrandatel ettevaatust tugivate alustega. Linoleumi puhastus pH 9-10	Põrandatelt ja põranda liistudelt on eemaldatud pinda imunud mustus.

Näide köögi puhastusruumis info edastusest: puhastusplaan, tootekaardid, doseerimisspikker, tööjuhend, värvikoodide selgitus

KÖÖGI VÕI KÖÖGINURGA KORISTUS

- Millised piirkonnad igapäevased?
- Millest alustad?
- Millised tarvikud?
- Millised ained?

* desinfitseerimine

Süsteemsus

Mida muudaksid?

Pliitide puhastus:

- Malm plaadil jälgi, et aine ei satuks plaadile
- Gaasipliit katta enne suuremat vaaritamist hõbepaberiga
- Keramilist plaati puhasta selleks mõeldud geeliga, vajadusel kasuta kaabitsat
- Kombiahju GN-nõusi, mis vajavad leotamist, pese suurem mustus käsitsi maha ja seejärel pane ahju tagurpidi ja leota ahjupesu programmiga

Vajadusel leota, ära kuluta pinda ega ennast nühkimisele, lase ajal, temperatuuril ja keemial teha oma töö

Köögiseadmete hooldus

- Köögikombain ja blender täida pärast kasutamist $\frac{1}{4}$ veega, lisa tilk nõudepesuainet ja käivita masin.
- Röserit ära raputa vaid kasuta pehmet pintslit küttekehade puhastamiseks
- Mikrolaineahjus kuumuta klaasi sees vett, u. 5 minutit, enne lapiga puhastamist
- Külmikus hoia sidrunit või sõetabletti lõhnade neutraliseerimiseks
- Mikseril ära unusta puhastada ka korpust

Kõrged kapipealsed kata majapidamispaberiga, et oleks lihtsam rasvast tolmu eemaldada!

Analüüsi köögi koristust!

Kumma puhastad enne:

kas mannavahu pritsmed seinalt või kartuli koored põrandalt?

Kas kraanikausi või veekeetja puhastus?

Kas riiulid või töötasapind?

Mille valid:

Kas švamm või hõõruk?

Kus sinine, kus roheline lapp?

Köögi orienteeruv koristussagedus

Kord nädalas

- Külmkapp, -kamber põhjalikum puhastus
- Aknalauad
- Töövahendite riulid
- Sahtlid põhjalikumalt
- Ahjud
- Uksed täisulatuses (sõltub meeskonna suurusest ja kasutuskultuurist, jälgida mustusastet)
- ...

Kord kuus

- Kubud
- Seinad
- ...

Aastas

- * 3-4 korda aknad
- * minimaalselt 2 korda ventilatsioon
- * ...

KÖÖGI VÕI KÖÖGINURGA KORISTUS

- Millised piirkonnad igapäevased?
- Millest alustad?
- Millised tarvikud?
- Millised ained?

* desinfitseerimine

ÜL MIDA TEED ENNE?

Meenuta enne 3 koristamise kuldreeglit!

Juhtumid:

- A Kapiustel peedised sõrme jäljed ja pliidil kinni kõrbenud rasv
- B tööpinna lähistel seintel mannavahu pritsmed, märdunud prügikasti kaas
- C Rasvapritsmed seintel ja värsked kastme tilgad maas
- D Tatraterad maas ja kapi peal

Erand kinnitab reeglit!

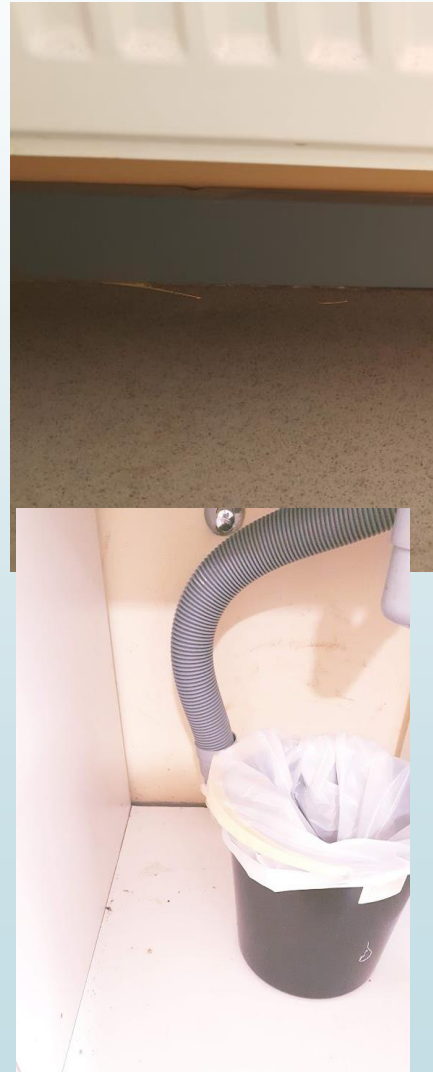
Erinevate ruumide koristus

- <https://www.bing.com/videos/search?q=koristamine&docid=608034818057700012&mid=49C0A9311F5A82FC04A549C0A9311F5A82FC04A5&view=detail&FORM=VIRE> – kontori koristus
- <https://www.youtube.com/watch?v=pcCR3Diy00I> – kodukoristus

Mida tähele panna?

- ▶
- ▶
- ▶
- ▶

Leia erinevus?

! Väikestel asjadel on üldmuljet kujundav roll

! Ära unusta ohutust

Sauna koristus

- Kaitse lava ja saunatrepp nt rätikutega, vaheta regulaarselt!
- Lase saunaõhtut lõpetades, saunal tühjalt töötada vähemalt 30 min
- Lase saunal jahtuda vähemalt 35-40 kraadini!
- Korja kokku lahtine mustus
- Niisuta pinnad, leiliruumis pese sooja veega, viimane loputusvesi jahe, KUIVATA!
- Leiliruumis aeg ajalt kaitse puidust pindasid kaitseainega
- Alumine trepiaste on üldjuhul mustem, kui ülemine (jalaseen, kuumus)
- Uuringud näitavad, et ukse esine piirkord üks mustemaid!
- **Enamus haigustekitajaid hävib üle 60 kraadi juures ja kui pindasid kuivatatakse!**

Sauna planeerides mõtle läbi ka
ehituslikult, et koristamine oleks lihtne!

Vajalikud tarvikud:

- PKP – hoia käepärases kohas
- Niisutuspudel
- Ülemiste pindade kuivatusliist
- Mikrokiud, läigestuslapp
- Riba- ehk kraanihari, kraanikausihari
- Hõõruk, küürimiskinnas (viledal)
- Vuugivahehari
- Kindad

Koristusained saunal:

- Igapäevane pH 4-8
- Kui settejääke pH 0-2
- Saunalaval, kui katteid pole kasutatud ja lubatud on erinevad maskid, kasuta aluselist
- Vaid ühiskondlikus saunas Cl sisaldavaid aineid
- Kaitsmiseks kasuta vesivaha

VÄHEM ON PAREM!

Ebameeldiva lõhna allikad

Pesemata:

- Laudi laudade vahed ja alumine külg
- Kraanikausi alumine külg
- Trapp
- Kapas vana vesi
- Kerises mustus

Kokkuvõtvalt

- Enneta!
- Kõik mis märg, kuivata!
- Mehhaanikal oluline roll
- Ained vastavalt vajadusele, võimalusel mikrokiud ja vesi
- Kodukeemia ei ole mõeldud profikasutuseks – kestvus, toime

Põrandatrapi puhastus

- Eemalda sodi majapidamispaberiga
- Kuivanud trappi niisuta/leota sooja veega
- Kanna **punasele harjale pesulahus, PH vastavalt vajadusele** ja pese rest ning trapp seest
- Loputa hoolikalt. **Jäta veelukk täidetuna veega, et sealt ei tuleks haisu!**
- Aseta rest oma kohale
- **Puhasta tarvikud**, mitte köögi ega käte kraanikausis!

Kuidas puhastaksid sanitaarruumi?

- Analüüsi kumma video järgi toimetad?

<https://www.bing.com/videos/search?q=wc+koristus&&view=detail&mid=7589957611A6AE4A6BBC7589957611A6AE4A6BBC&&FORM=VRDGAR&ru=%2Fvideos%2Fsearch%3Fq%3Dwc%2Bkoristus%26FORM%3DHDRSC3>

<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/21901-WC-koristamine>

- Kas märkasid vigu?
- Mis oli hästi?

ERITI OLULISED PIIRKONNAD

**Avasta ja ole loov,
koristustöö hoiab vaimu virgena!**

